

Debreceni Ítéltábla

Bf.II.552/2022/6.

A Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Debrecenben, a 2022. november 14. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta és kihirdette a következő

ítéletet:

Az emberölés bűntettének kísérlete miatt ellen indított büntetőügyben az Egri Törvényszék 2022. június 3. napján kihirdetett 10.B.6/2021/37. számú ítéletét megváltoztatja.

vádlott cselekményét emberölés bűntette kísérletének minősíti [Btk. 160. § (1) bekezdés].

A vádlott szabadságvesztés büntetését 3 (három) évre súlyosítja.

A szabadságvesztés büntetés végrehajtásának 4 (négy) év próbaidőre történő felfüggesztésére vonatkozó rendelkezést mellőzi.

A vádlottal szemben 3 (három) év közügyektől eltiltás mellékbüntetést is kiszab.

A vádlott a szabadságvesztés büntetésből legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.

Az ítéltábla mellőzi a szabadságvesztés végrehajtásának elrendelése esetére vonatkozó feltételes szabadságra bocsáthatóságot érintő rendelkezést.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

A másodfokú eljárásában 18.333 (tizennyolcezer-háromszázharminchárom) forint vádlottat terhelő bűnügyi költség merült fel.

A másodfokú ítéletet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

[1] Az Egri Törvényszék 2022. június 3. napján kihirdetett 10.B.6/2021/37. számú ítéletével vádlottat bűnösnek mondta ki a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 164. § (1) és (8) bekezdés I. fordulata szerinti testi sértés bűntettének kísérletében. Ezért 2 év börtön fokozatú szabadságvesztés büntetésre ítélte,

melynek végrehajtását 4 évi próbaidőre felfüggesztette. Megállapította, hogy a vádlott a szabadságvesztés végrehajtásának elrendelése esetén a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható legkorábban feltételes szabadságra. Rendelkezett a bűnjelek sorsáról és a bűnügyi költség viseléséről.

[2] Az ítélet ellen az ügyészség vádlott terhére a bűncselekmény téves minősítése miatt és a büntetés súlyosítása érdekében, a vádlott felmentés, másodlagosan enyhítés, védője jogos védelem címén felmentés, másodlagosan téves minősítés és enyhítés végett fellebbezett.

[3] A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség Bf.289/2022/3. számú átiratában az ügyészség által bejelentett fellebbezést fenntartotta és az alábbiakat fejtette ki. Az elsőfokú bíróság az eljárási szabályok betartása mellett folytatta le a bizonyítási eljárást. Az ügy ténybeli és jogi elbírálásához szükséges bizonyítékokat beszerezte, iratszerűen értékelte, egyenkénti és együttes mérlegelésükről az ítélet indokolásában részletesen számot adott. Okszerűen vont következtetést a vádlott bűnösségére és részletesen kifejtette, hogy milyen okból nem tartotta elfogadhatónak a jogos védelemre való hivatkozását. Helytállóan rögzítette, hogy hiányzik a ténybeli alapja a vádlott azon állításának, miszerint ő csak a helyszínre érkező sógorát védelmezte, amikor megpróbálta a sújtókéssel a baltát kiütni a sértett kezéből és mindössze egyetlen alkalommal vágott a rá támadó sértett felé, a balta nyelére irányozva az ütést. A bizonyítékok alapján egyértelmű, hogy a sértett már eszköztelen és a helyszínről távozóban volt, amikor a vádlott megtámadta őt. Vádlottat a cselekmény elkövetésekor nem csupán testi sértésre irányuló szándék vezette. Nem kívánta kifejezetten a sértett halálát, de belenyugodott annak bekövetkezésébe. Az elkövetéshez használt sújtókés emberi élet kioltására egyértelműen alkalmas. A vádlott azzal legalább két alkalommal csapott nagy erővel, célzottan a súlyosan ittas állapotban lévő sértett felső teste, egy esetben a feje, nyaka irányába. Az első ütés elől a sértettnek sikerült elhajolni, míg a másik ütés a védekezésépp maga elé tartott bal alkarjának csuklótájékát érte, 10 cm mély, a csontot és az inakat is érintő, mintegy 120 napra tehető tényleges gyógytartamú maradandó fogyatékossgot eredményező sérülést okozva. Amennyiben a sértett a vágást a karjával nem hárítja el és az ütés a fejét találja el, lényegesen súlyosabb, akár halálos eredménnyel járó koponyacsont-törés, agyzúzás, koponyán belüli vérzés, vagy agyrontcsolódás is kialakulhatott volna. Az elkövetés körülményei, így az elkövetés eszközének különös veszélyessége, az életfontosságú testrészek felé ismétlődően leadott nagy erejű ütések igazolni látszottak a közben hangoztatott élet kioltására utaló kijelentés komolyságát. A halálos eredmény bekövetkezésének előre látása a vádlottól elvárható volt. Nem jelenti az ölési szándék hiányát, hogy a sérülés okozását követően a vádlott felhagyott a sértett további bántalmazásával, ebből éppen az ölési szándék egyenes, vagy eshetőleges voltára vonható következtetés. További elkövetési magatartás esetén befejezett emberölés, eredmény hiányában egyenes szándékkal elkövetett emberölés kísérlete valósult volna meg. Nem hagyható figyelmen kívül, miszerint az aggálymentes igazságügyi orvosszakértői vélemény alapján tényként állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a halálos eredmény elmaradása kizárólag a véletlenül és a sértett védekezésén múltott. Az eshetőleges ölési szándékot alátámasztó körülmények együttes fennállására figyelemmel a cselekmény életveszélyt okozó testi sértés büntett kísérleteként nem minősülhet. A bűnösségi körülményeket az elsőfokú bíróság hiánytalanul feltárta, a téves minősítés miatt azonban a kiszabott büntetés indokolatlanul enyhe. Az emberölés büntettének kísérletét 5 évtől 15 évig terjedő szabadságvesztéssel rendeli büntetni a törvény. Az elsőfokú bíróság által is megjelölt büntetlen előélet és a jelentős sértetti közrehatás nyomatékos enyhítő hatására tekintettel a Btk. 82. § (2) bekezdése értelmében a büntetési tételnél enyhébb büntetés alkalmazható, a

szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztése azonban nem indokolt. A cselekmény kísérleti szakban maradása kis mértékben vehető figyelembe büntetéscsökkentő tényezőként tekintettel arra, hogy teljes befejezett kísérlet valósult meg, ahol az eredmény elmaradása nem a vádlott magatartására volt visszavezethető. A minősítés megváltoztatása esetén az eshetőleges szándékot enyhítő körülményként kell értékelni. Az ítélet járulékos kérdésekben hozott rendelkezései a törvénynek megfelelnek. A fellebbviteli főügyészség ezért indítványozta, hogy a Debreceni Ítéltábla a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 599. § szerint tartandó nyilvános ülésen az elsőfokú bíróság ítéletét a Be. 606. § (1) bekezdése alapján változtassa meg, a vádlottat emberölés büntettének kísérletében mondja ki bűnösnek, és a célzott súlyosabb minősítésre tekintettel végrehajtandó szabadságvesztés büntetésre és közügyektől eltiltás mellékbüntetésre ítélje.

[4] A védő az ítéltáblához eljuttatott fellebbezése indokolásában az általa bejelentett fellebbezést irányba alapján fenntartotta. A vádlott a védő álláspontja szerint jogos védelmi helyzetben cselekedett, látni vélte, hogy a sértett kezében még mindig ott van a balta, amikor sógora, felé lépve emelte a kezét és szóban fenyegette. Kitért arra is a védő, hogy abban az esetben, ha a védekező az elhárítás szükséges mértékét ijedtsége, vagy a támadás miatti menthető felindulás folytán lépi túl, nem tartozik felelősséggel. A Btk. 22. § (1) bekezdésére utalással a védő elsődlegesen felmentésre tett indítványt, másodlagosan kifejtette, hogy a Btk. 22. § (3) bekezdése alkalmazásával védeence nem büntethető. Mindezek mellett az enyhítés érdekében előterjesztett jogorvoslata körében az enyhítő körülmények nagyobb nyomatékát hangsúlyozta.

[5] A másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet elleni fellebbezéseket a Be. 599. § (1) bekezdése szerint nyilvános ülésen bírálta el.

[6] A nyilvános ülésen az ügyész az átiratában foglaltakat fenntartotta.

[7] A védő a nyilvános ülésen fenntartva a fellebbezése indokolásában írtakat ugyanakkor részletesen foglalkozott a vélt jogos védelem kérdésével.

[8] Az ügyészség fellebbezése alapos, a védelem jogorvoslata alaptalan.

[9] Az ítéltábla – a védelmi perorvoslatok okára és irányára tekintettel – a Be. 590. § (1), (2) és (7) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét az azt megelőző eljárással együtt teljeskörűen bírálta felül. A revízió kitért az eljárási szabályok megtartására, az ítélet megalapozottságára, a bűnösség megállapítására, a cselekmény jogi minősítésére, a büntetés kiszabására, az indokolás helyességére és az egyéb rendelkezésekre is, függetlenül attól, hogy ki és milyen okból fellebbezett. A Be. fellebbezési rendszerében is főszabály a teljes felülbírálat. Jelen esetben a vádlott és a védő perorvoslata a tényálláson keresztül támadta a bűnösség megállapítását, ezért korlátozott felülbírálatra nem kerülhetett sor.

[10] A felülbírálat során az ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást alapvetően a perrendi szabályok megtartásával folytatta le. Nem vétett sem abszolút [Be. 608. § (1) bekezdés a-h) pont], sem olyan súlyos relatív perjogi hibát [Be. 609. § (1) és (2) bekezdés a-d) pont], ami az eljárás törvényességét befolyásolva az érdemi

felülbírálatot kizárta volna, és az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, így az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását eredményezné.

[11] Az elsőfokú bíróság az ügyfelderítési kötelezettségének eleget tett, de az általa megállapított tényállás részben hiányos [Be. 592. § (2) bekezdés a) pontja], illetve részben megállapított tényekből további tényekre helytelenül következtetett [Be. 592. § (2) bekezdés d) pontja], melyek részbeni megalapozatlanságot eredményeztek, de a Be. 593. § (1) bekezdés a) pontja alapján az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok felhasználásával és a helyes következtetések levonásával a tényhibák kiküszöbölhetővé váltak. A hiányzó adatok részben az ítélet indokolásában is megtalálhatóak.

[12] Ennek kapcsán utalni kell arra, hogy az ítélet egységet képez, és a Kúria iránymutatása szerint az irányadó tényálláshoz tartozónak kell tekinteni a határozat indokolásának bármely részében szereplő minden ténymegállapítást, amely az elbírált bűncselekmény büntetőjogi megítélésénél jelentős.

A felülbírált határozat indokolásának a történeti tényálláson kívül rögzített más ténymegállapításai is a tényállás részét képezik (BH2004. 102., BH2013. 53., BH 2014. 388.).

[13] Az ítéltábla a Be. 593. § (1) bekezdés a) pontja alapján a tényállást a következőkkel egészíti ki.

Az ítélet [8] bekezdésében megjelölendő, hogy rozsdás is volt (bűnjeljegyzék) a különösen veszélyes, élet kioltására alkalmas sújtókés, mellyel a vádlott először is célzottan a sértett irányába ütött, s nem csapott. A vádlott második alkalommal nagy erővel ismét célzottan a sértett feje, vagy válla irányába ütött a sújtókéssel, nem pedig vágott (....., és egybehangzó tanúvallomásai, igazságügyi orvosszakértői vélemény). A sértett védekezésül feltartott bal kezét elérő sújtókést meg is rántotta a vádlott, így okozva a sértett kezén a sérülést (.... vallomása).

Az indokolás [29] bekezdéséből beemelendő, hogy a sértett bántalmazását követően a vádlott tanú felé fordult, majd kergetni kezdte, megtámadta őt is.

A [9] bekezdés az indokolás [47] bekezdéséből kiegészítendő akként, hogy a vádlott általi eszközös bántalmazás, a sújtókéssel való kétszeri ütés következtében a sértett a bal oldali singcsont nyúlványának letörését, a bal oldali hüvelykujj és a bal kéz mutató-, valamint kisujja feszítőinainak átmetszett sérülését szenvedte el.

A [10] bekezdésben az utolsó mondat helyett az indokolás [51] bekezdésében leírtak szerepeltetendők, vagyis a sértett tekintetében reálisan fennállt a halálos eredmény bekövetkezésének lehetősége abban az esetben, ha nem hajol el az ütések elől, illetve karjával nem védekezik.

A [12] bekezdésben rögzítettek mellőzendők az egyszeri eszköz használatot érintően, mivel ez a tényállásra vonatkozó helytelen megállapítás.

[14] Az így helyesbített tényállás most már megalapozott és a Be. 593. § (3) bekezdése értelmében irányadó a másodfokú eljárásban.

[15] Az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítás alapos, a logika szabályainak megfelelő részletes mérlegelést tartalmaz, ennek ellenére a ténybeli indokolás és a megállapított tényállás között több helyen ellentmondások voltak felfedezhetőek, melyeket az

ítélőtáblának helyesbítene kellett és a részleges megalapozatlanság kiküszöbölésére figyelemmel még a másodfokú eljárásban a bizonyítékok értékelése körében az ítéltáblának egy fontos eljárásjogi szabályra is ki kell térnie.

[16] A Be. 593. § (2) bekezdése kimondja, hogy ha a másodfokú bíróság az ítélet megalapozatlanságának kiküszöbölése során – a helyes tényállás érdekében felvett bizonyítás, az ügyiratok tartalma vagy ténybeli következtetés alapján – az elsőfokú bíróságtól eltérő tényeket állapít meg, az eltérő tényekkel kapcsolatos bizonyítékokat eltérően értékelheti. A másodfokú bíróság nem értékelheti az elsőfokú bíróságtól eltérően a másodfokú bíróság által megállapított tényekkel össze nem függő, valamint a megalapozatlansággal nem érintett tényekkel kapcsolatos bizonyítékokat.

[17] Egyetértett az ítéltábla a fellebbviteli főügyességgel abban, hogy az ügy ténybeli és jogi elbírálásához szükséges bizonyítékokat a törvényszék beszerezte, túlnyomórészt iratszerűen értékelte, egyenkénti és együttes mérlegelésükről az ítélet indokolásában részletesen számot adott. A vádlott tagadásával szemben helytállóan sértett,, fk., és fk. tanúk vallomása, a térfigyelő kamera felvétele, a sértett sérüléseit rögzítő orvosi dokumentumok, továbbá az aggálymentes igazságügyi orvosszakértői vélemény felhasználásával állapította meg tényállását.

[18] Az ítéltábla ugyanakkor a ténybeli indokolást az alábbi helyeken tartotta szükségesnek helyesbíteni.

A [23] bekezdés azzal pontosítandó, hogy a tárgyaláson (7. számú tárgyalási jegyzőkönyv 8. oldala) a sértett még a fejét jelölte meg, melyet a sújtókés eltalálhatott volna.

A [24] bekezdés kiegészítendő akként, hogy a helyszínre érkező tanú és a sértett között csak szóváltás alakult ki, ezt a helyszíni kihallgatásakor is megerősítette tanú.

A [25] bekezdésben feltüntetendő az is, hogy a sértett testét ért eszközt meg is rántotta a vádlott, erről nyilatkozott a nyomozás során tanú, majd a törvényszéken tett vallomásában is megemlítette (20. számú tárgyalási jegyzőkönyv 8. oldala).

A [28] bekezdés utolsó mondata mellőzendő, ez az irányadó tényállással teljes mértékben ellentétes megállapítás.

A [32].... tanú a nyomozás során úgy fogalmazott, hogy a vádlott felemelte a sújtókést, majd amikor a sértett feje felett volt a sújtókés, akkor erőből lesújtott, de a sértett kezével kivédte az ütést.

A bekezdés továbbá kiegészítendő azzal, hogy a sértett kiabálására az autóból kiszállva tanú szintén kiabált „Szétbaszom a szádat”. Ezen bekezdés utolsó mondatából tanú véleményére utalás mellőzendő. A tanú csak tényre hallgatható ki [Be. 168. § (1) bekezdés].

A [44] bekezdésből mellőzendő a kérdés feltétele a sértett tanúvallomásának hitelt érdemlőségével kapcsolatban, hiszen az elsőfokú bíróság egyértelműen állást foglalt a sértett-tanú szavahihetőségét illetően.

[19] Az ítéltábla külön kitér a [46] bekezdést érintően arra, hogy a Be. 167. § (5) bekezdése értelmében nem értékelhető bizonyítékként az olyan bizonyítási eszközökből származó tény, amelyet a bíróság, az ügyészség, a nyomozó hatóság, illetve a (2) bekezdésben meghatározott hatóság bűncselekmény útján, más tiltott módon vagy a résztvevők büntetőeljárási jogainak lényeges sérelmével szerzett meg. A bizonyítás tilalmának

megsértése a büntetőeljárásban így azzal a következménnyel jár, hogy a bizonyítási cselekmény semmissé válik. A semmis cselekménnyel szerzett bizonyíték pedig nem bizonyíték (ÍH 2005.136.). Bár erre az elsőfokú bíróság helyesen hivatkozott, mégis a rendőri jelentés tartalmát teljesen indokolatlanul részletezte, így a rendőri jelentés tartalmára utalás mellőzendő.

[20] Fontos a revízió e részében leszögezni, hogy megalapozatlansági ok hiányában, vagy a részbeni megalapozatlanság orvoslását követően a tényálláshoz kötöttség elvéből adódóan a másodfokú bíróság határozatát az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásra alapítja. Ennek elvi indokát a Be. 167. § (3)-(4) bekezdése adja, ami szerint a bizonyítás eszközeinek és a bizonyítékoknak nincs törvényben előre meghatározott ereje, a bíróság a bizonyítékokat egyenként és összességükben szabadon értékeli, és a bizonyítás eredményét az így kialakult meggyőződése szerint állapítja meg. Ezáltal biztosított a bizonyítékok hitelt érdemlőségének meggyőződés szerinti, szabad értékelése és védett mikénti értékelése (Kúria Bhar.III.1201/2018/10.). Utal rá az ítéltábla, különös tekintettel a magyar büntetőeljárásban is már hatályos részleges precedens jellegre, hogy a közzétett eseti döntésekre hivatkozás indokolt, e döntések ugyanis az egységes bírói gyakorlat kialakítását, a vitás jogkérdésekben való eligazodást, és ebből következően a jogbiztonságot szolgálják (BH2020. 94., Kúria Bfv.I.486/2019.).

[21] A tényálláshoz kötöttség a másodfokú eljárás egyik legfontosabb ténykérdést rendező szabálya, a védelmi fellebbezés a teljeskörű felülbírálattal érintett vádlottnál lényegében a bizonyítékok törvényes elsőbírósági értékelésén keresztül támadta a megalapozott tényállást, mely az idézett elv folytán eredményre nem vezethetett a Be. 593. § (1)-(3) bekezdéséből következőleg.

[22] Az ítéltábla álláspontja, hogy a megalapozottá tett tényállás alapján a vádlott bűnösségére vont következtetés helyes, a cselekmény minősítése azonban téves.

[23] Az Alaptörvény 25. cikk (2) bekezdése rögzíti, hogy a rendes bírósági szervezet legfőbb szerve a Kúria, amely biztosítja a rendes bíróságok jogalkalmazásának egységét, a rendes bíróságokra kötelező jogegységi határozatot hoz.

Tekintettel arra, hogy a jogegységi határozat a bíróságokra kötelező, így a jogszabály értelmezése során az semmiképpen nem hagyható figyelmen kívül (12/2001. (V. 14.) AB határozat, 42/2015. (XI. 14.) AB határozat).

A jogi indokolás hiányos, ha nem ismerteti az adott jogkérdést érintő jogegységi határozatot vagy a Kúria alkalmazható testületi állásfoglalásait.

Növeli az indokolás meggyőző erejét, ha a bíróság hivatkozik korábbi hasonló vagy eltérő tartalmú bírósági határozatokra, szükség esetén jogirodalmi álláspontokra is (Büntetőeljárás jog Kommentár a gyakorlat számára, HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., 2006, szerkesztő:).

[24] A vádlott terhére rótt bűncselekmény jogi minősítése során a törvényszék helyesen vizsgálta a terhelt elkövetéskori konkrét tudattartalmát, nevezetesen azt, hogy a szándéka a sértett életének kioltására vagy kizárólag testi sérülés okozására irányult-e.

A Kúria 3/2013. Büntető jogegységi határozatában foglalt iránymutatás szerint ezen következtetést a külvilágban megnyilvánuló és megismerhető, részben tárgyi, részben alanyi jellegű tényekből kell levonni.

[25] A tárgyi és az alanyi tényezők elemzése során azonban a törvényszék helytelen álláspontra helyezkedett, amikor arra a következtetésre jutott, hogy a vádlott szándéka csupán testi sértés okozására irányuló volt. A helytelen következtetést az is eredményezte, hogy a jogi indokolás az irányadó tényállással szemben lényeges részekben ellentétes.

[26] Az ítéltábla a következőket emeli ki. Az [59] bekezdésben leírt elkövetési eszköz különösen veszélyesnek is minősíthető az élet kioltására alkalmassága mellett.

A [60] bekezdésben tárgyi tévedés, hogy egyszeri ütés volt a vádlott részéről. A tényállás továbbá nem tartalmaz adatot nyakra irányuló ütésről.

A [61] bekezdésben a sérülés helye és jellege körében ki kellett volna fejtenie az elsőfokú bíróságnak, hogy az ismétlődő, célzott támadás a sértett feje (életfontosságú szerv) vagy válla irányába ható volt, mely támadást először elhajlással, majd másodszor karjának védekezésül feje elé tartásával sikerült a sértettnek hárítania. A második ütés egyértelműen nagy erejű volt. A jogi indokolást érintően mellőzendő ezen bekezdésből azon ténybeli indokolás, hogy vádlottnak mi volt az előadása az általa kifejtett közös bántalmazás kapcsán.

A [62] bekezdésnél az elkövetőnek a cselekménye megvalósítása során tett kijelentését illetően elmaradt annak körültekintő értékelése, hogy a szándékra utaló kijelentés mennyire volt komoly, annak megfelelt-e a vádlott által tanúsított magatartás [3/2013. Büntető jogegységi határozat I./2./A) d) pont]. Az ítéltábla álláspontja szerint nem képezheti vita tárgyát, hogy az élet kioltásra irányuló vádlotti kijelentés komolynak volt tekinthető, a vádlott által kifejtett magatartás annak megfelelt, cselekvősege nem minősíthető egyszerű indulati cselekménynek.

A [63] bekezdés hiányos a terheltnek a cselekmény elkövetése utáni magatartása vizsgálata kapcsán. Igaz ugyan, hogy a vádlott a sértettet már tovább nem támadta, amikor a sértett a karján megsérült, de tanú felé fordult és kergetni kezdte őt. Az ítéltábla egyetért a fellebbviteli főügyességgel abban, miszerint nem jelenti az ölési szándék hiányát, hogy a sérülés okozását követően a vádlott felhagyott a sértett további bántalmazásával, ebből éppen az ölési szándék egyenes, vagy eshetőleges voltára vonható következtetés. Az aggálymentes igazságügyi orvosszakértői vélemény alapján tényként állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a halálos eredmény elmaradása kizárólag a véletlenül és a sértett védekezésén múlt. Az eshetőleges ölési szándékot alátámasztó körülmények együttes fennállására figyelemmel a cselekmény életveszélyt okozó testi sértés büntett kísérleteként nem minősülhet.

A [65] bekezdésben szintén tárgyi tévedés, hogy tanú irányába fenyegető fellépést tanúsított volna a távozóban lévő sértett. tanú és a sértett között csupán szóváltás alakult ki.

A [66] bekezdésből az utolsó mondat mellőzendő, mert téves elsőbírói következtetést tartalmaz.

[27] Önmagában abból a körülményből, hogy a sérülés előidézéséhez használt eszköz különösen veszélyes, és a célzott testtájékon életfontosságú szervek vannak, nem lehet az emberölésre irányuló eshetőleges szándékra következtetni, ha az elkövetés további mozzanatait és az alanyi oldalon jelentkező körülmények ezt nem támasztják alá (BH 1996. 511.).

[28] Nem az életveszélyt okozó testi sértés büntette kísérletének, hanem az eshetőséges szándékkal elkövetett emberölés büntette kísérletének a megállapítását alapozza meg az az elkövetési magatartás, amikor a tettes jégcsákánnyal, nagy erővel sújt a haragosa feje irányába, és a halálos eredmény bekövetkezését a sértett védekező cselekménye hárítja el (BH1998. 407.).

[29] Életveszélyt okozó testi sértés büntettének kísérlete helyett emberölés büntettének kísérleteként minősül, ha az elkövető az élet kioltására alkalmas szamuráj-karddal a sértett feje, illetve nyaka irányába sújt, mely támadást a sértett ösztönszerű mozdulattal, a kezének felemelésével hárít el (BH2000. 335.).

[30] Jelen ügyben a szándék kinyilvánításán túl („Most megdöglesz!”) élet kioltására alkalmas különösen veszélyes eszközzel a kezében ütött a vádlott a sértett felé célzottan, többször, határozott módon, mely első ütés elől még el tudott hajolni a sértett, de a második, a feje vagy a válla irányába célzott, nagy erővel leadott ütest csak bal keze felemelésével tudta kivédeni és azon 8 napon túl gyógyuló, maradandó károsodást szenvedett el.

Nem kétséges, hogy az adott módon, a sértett életfontos testtájának bántalmazása esetén reálisan fennállt az élettel összeegyeztethetetlen sérülés bekövetkezésének lehetősége.

Az általános élettapasztalat által is igazolt eredménynek, a halál beálltának reális lehetőségét a vádlottnak a cselekmény végrehajtásakor nyilvánvalóan fel kellett ismernie, tettét a sértetti halál esetleges bekövetkezése iránt közömbösen vitte véghez.

A vádlott szándéka messze túlhaladta a testi sértésre irányuló szándékot, az a sértett halálának lehetőségébe belenyugvó, eventuais ölési szándéknak felelt meg. Cselekménye ezért nem minősíthető életveszélyt okozó testi sértés büntette kísérletének.

A bírói gyakorlat értelmében a használt eszköz élet kioltására alkalmas voltából, a fej irányába leadott ütésekből, azok erejéből, ismétlődő voltából, valamint az okozott sérülésekből a terheltnek az elkövetéskor fennálló ölési szándékára vonható következtetés (BH2007. 178.).

Ha az elkövető tudata az elkövetési magatartás kifejtésének az időpontjában átfogja a sértett élete kioltásának a lehetőségét és ebbe belenyugodva cselekszik: eshetőlegesen szándékkal elkövetett emberölés megállapításának van helye (BH2003. 2.).

[31] A kifejtettek folytán az ítéltábla a vádlott cselekményét emberölés büntette kísérletének minősíti [Btk. 160.§ (1) bekezdés, 10. § (1) bekezdés].

[32] Védői felvetésre már az elsőfokú bíróság is foglalkozott a jogos védelem kérdéskörével. Az ítéltábla a törvényszék által felhívott Btk. 21. §-a helyett azonban a 22. § (1) bekezdését jelöli meg és a Kúria 4/2013. Büntető jogegységi határozatában foglaltakra is utal. A törvényszék abban helyesen foglalt állást, miszerint az irányadó tényállás alapján a vádlott nem volt jogos védelmi helyzetben, ugyanis az eljárás során nem igazolódott, hogy a sértett a bántalmazását megelőzően jogtalan támadást intézett a vádlott személye, vagy tanú ellen. A sértett már éppen távozóban volt a helyszínről, amikor szóváltás alakult ki közte és között. A 4/2013. Büntető jogegységi határozat értelmében (1. / a jogos védelem korlátai) pedig verbális cselekményekkel szemben jogos védelem nem vehető igénybe.

[33] A jogos védelmi helyzet nem állapítható meg, ha a kölcsönös verekedés után a sértett a helyszínt elhagyva távozóban van, amikor a vádlott utánamenve szamurájkarddal a sértett nyaka, illetve feje irányába sújt, amit a sértett reflexszerű mozdulattal úgy hárít el, hogy a kezén maradandó sérülést szenved (BH2000. 335.).

[34] Mivel a védő a másodfokú eljárásban vélt jogos védelmi helyzet kapcsán is kifejtette érveit, ezért az ítéltábla rámutat arra, hogy a valóságos helyzet téves felismerésére alappal nem hivatkozhat a védő, így a tévedés szabályainak alkalmazhatósága fel sem merülhet (Kúria 4/2013. Büntető jogegységi határozat 5./ pontja). A több másodpercen keresztül, több tízméteren át a sértett felé rohanó vádlottnak mindenképpen látnia kellett, hogy a sértett már elfele megy a helyszínről és nincs a kezében semmiféle támadó eszköz.

Nem osztotta tehát az ítéltábla a vélt jogos védelmi helyzetre hivatkozást sem, tekintettel arra, hogy az a bizonyítékok mérlegelése során megállapított tényállást támadta.

[35] A büntetés kiszabása során irányadó enyhítő és súlyosító körülményeket túlnyomórészt helyesen vette figyelembe a törvényszék, de a súlyosító körülmények közül mellőzendő az elkövetési eszköz vonatkozásában a különösen veszélyes eszközre hivatkozás, ugyanis részben ez alapozta meg a cselekmény súlyosabb minősülését. Enyhítő körülmény viszont az eshetőleges szándék.

[36] A Btk. 80. § (2) bekezdése nem érinti a Btk. 80. § (1) bekezdésének a rendelkezését, vagyis a bíróságnak a büntetés törvényben írt keretein belül, az egyéniesítés követelményét alapul véve kell kiszabni a tetтарыыos büntetést; a középмértéktől eltérő büntetés kiszabását azonban csak akkor kell megindokolni, amennyiben az eltérés jelentős (BH2001. 354.).

[37] A Btk. 80. § (2) bekezdése kimondja, hogy határozott ideig tartó szabadságvesztés kiszabásakor a büntetési tétel középмértéke irányadó. A középмérték a büntetési tétel alsó és felső határa összegének fele.

[38] A Btk. 80. § (2) bekezdése a büntetőjogi szankciórendszer egyetlen elemére, a szabadságvesztésre – ezen belül is kizárólag a határozott ideig tartó szabadságvesztésre vonatkozik, az adott büntetési nem konkrét mértékének megállapításához ír elő a jogalkalmazó számára kötelező jelleggel egy figyelembe veendő szempontot. Ebből már önmagában is az következik, hogy a hivatkozott rendelkezés nem érinti az általános büntetiskiszabási elveket és nem zárja ki azt, hogy a bíróság az irányadó egyedi ügyben felderített különös körülményeket a törvénynek és a bírói gyakorlatnak megfelelően, belátása szerint értékelje, mérlegelje (13/2002. (II. 20.) AB határozat III. 1. 3.).

[39] Az emberölés büntette esetében a büntetési tétel 5 évtől 15 évig terjedő szabadságvesztés büntetés, a középмérték 10 év. Az enyhítő körülmények nagyobb súlyára figyelemmel az ítéltábla a középмérték alatti büntetés kiszabását tartotta indokoltnak az ügyben.

[40] A fellebbviteli főügyészсség is kitért arra, hogy az elsőfokú bíróság által is megjelölt büntetlen előélet és a jelentős sértetti közrehatás nyomатékos enyhítő hatása miatt a Btk. 82. §

(2) bekezdése szerint a büntetési tételnél enyhébb büntetés alkalmazható, a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztésére azonban nem lát lehetőséget.

[41] Az ítéltábla arra a meggyőződésre jutott, hogy a vádlott büntetlen előélete, az időmúlás, a sértetti közrehatás, a kísérlet és az eshetőleges szándék, mind olyan enyhítő körülmények, melyek lehetővé teszik enyhítő szakasz alkalmazásával meghatározni a vádlott szabadságvesztés büntetését [Btk. 82. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pontja], így a vádlott szabadságvesztését az 5 éves minimum büntetési tétel alatt 3 évre súlyosította. Mivel a 2 évet meghaladó szabadságvesztés végrehajtása nem függeszthető fel [Btk. 85. (1) bekezdés], ezért a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztésével kapcsolatos törvényszéki rendelkezést az ítéltáblának mellőznie kellett.

[42] Az ítéltábla figyelemmel arra, hogy a vádlott az általa elkövetett bűncselekmény folytán méltatlan a közügyek gyakorlásában való részvételre, így őt a Btk. 61. §-62. §-ok alapján 3 év közügyektől eltiltás mellékbüntetésre is ítélte.

[43] A feltételes szabadságra bocsáthatóságra vonatkozó rendelkezést azért kellett pontosítani az ítéltáblának, mert végrehajtandó szabadságvesztés büntetés került kiszabásra a vádlottal szemben.

[44] Az ítélet egyéb rendelkezései törvényesek.

[45] A kifejtettekre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet a szükséges részben a Be.606. § (1) bekezdése alapján megváltoztatta, míg a törvénynek megfelelő rendelkezéseit a Be. 605. § (1) bekezdés alkalmazásával helybenhagyta.

Debrecen, 2022. november 14.

Dr. Elek Balázs sk. a tanács elnöke, Dr. Nagy Éva sk. előadó bíró, Dr. Toma Attila sk. bíró

Záradék: Az Egri Törvényszék 2022. június 3. napján kihirdetett 10.B.6/2021/37. számú ítélete a másodfokú határozatban írt változtatással a mai napon jogerőre emelkedett.

Debrecen, 2022. november 14.

Dr. Elek Balázs sk.
a tanács elnöke